

**BINNENGEKOMEN
TEAM POSTBEHANDELING EN
ARCHIVERING
D.D. 5 januari 2026
No. 2026.00011
Portefeuillehouder: Bastiaens
Team: Mobiliteit**

Aan het college van burgemeester en wethouders van Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ MAASTRICHT

Maastricht, 5 januari 2026

Betreft: Schriftelijke (spoed)vragen SP over de *Omgevingsvisie Maastricht 2040*: democratische zeggenschap, sociale rechtvaardigheid en de gevolgen van onvolledig opgevolgde adviezen van de Commissie MER.

Geacht college,

De vaststelling van de *Omgevingsvisie Maastricht 2040* is een ingrijpend politiek moment voor uw college en de gemeenteraad, omdat hierin niet alleen een ruimtelijke koers wordt vastgelegd, maar ook wordt bepaald hoe lusten en lasten van toekomstige stedelijke ontwikkeling over wijken, bewoners en generaties worden verdeeld. Onder de *Omgevingswet* krijgt de *Omgevingsvisie* bovendien een langdurige doorwerking richting het omgevingsplan, de vergunningverlening en uitvoeringsbesluiten, waardoor keuzes die nu als richtinggevend worden gepresenteerd later nog zeer lastig bij te sturen zijn.

Onze fractie onderschrijft de noodzaak om vooruit te kijken en maatschappelijke opgaven zoals de nog steeds grote woningnood, klimaatadaptatie en leefkwaliteit integraal te benaderen. Tegelijkertijd maakt de SP zich grote zorgen over de manier waarop in de *Omgevingsvisie*, de bijbehorende *Omgevingseffectrapportage* (OER) en de daaropvolgende botsproeven wordt omgegaan met risico's, onzekerheden en belangenconflicten. De adviezen van de Commissie MER laten zien dat essentiële informatie om de gevolgen van de gekozen koers volledig te overzien ontbreekt, met name die op het gebied van gezondheid, leefomgeving en sociale rechtvaardigheid. Het college erkent deze hiaten deels, maar kiest er tegelijkertijd voor om belangrijke vragen door te schuiven naar uitvoering, monitoring en toekomstige besluitvorming.

Juist die keuze is wat de SP betreft ten diepste politiek en niet neutraal. Wanneer randvoorwaarden zoals vergroening, klimaatadaptatie, leefkwaliteit en betaalbaarheid niet vooraf stevig worden vastgelegd, bestaat het risico dat deze belangen in de praktijk het onderspit delven zodra financiële haalbaarheid, tijdsdruk of ontwikkelbelangen gaan knellen. Onze fractie ziet bovendien dat verdichting en ruimtelijke opgaven vooral neerslaan in wijken die nu al kwetsbaar zijn, terwijl andere delen van de stad grotendeels buiten schot blijven. Dat roept fundamentele vragen op over solidariteit tussen wijken en over de rol van de gemeenteraad als hoeder van het algemeen belang.

Met deze schriftelijke vragen wil de SP graag nadere helderheid krijgen over de keuzes die het college nu maakt, over de adviezen die wel en niet zijn opgevolgd, en over de gevolgen daarvan voor

bewoners, in het bijzonder voor mensen met lagere inkomens en minder zeggenschap. Dit alles niet om toekomstige ontwikkelingen bij voorbaat te blokkeren, maar om te voorkomen dat de rekening van ambities en onzekerheden later eenzijdig bij bewoners terechtkomt, terwijl de raad haar kaderstellende en controlerende rollen grotendeels uit handen heeft gegeven.

Tegen deze achtergrond, heeft de SP de volgende vragen voor uw college:

In de *Omgevingsvisie 2040* wordt uitgegaan van een bevolkingsgroei van circa 10.000 tot 15.000 inwoners en een bijbehorende woningbouwopgave van circa 8.000 tot 12.000 woningen (pp. 24 – 25). Deze aannames vormen het fundament onder vrijwel alle ruimtelijke, sociale en infrastructurele keuzes die centraal staan in de visie. Tegelijkertijd zijn geen volwaardige alternatieve bevolkingsgroei-scenario's uitgewerkt of expliciet aan de gemeenteraad voorgelegd, terwijl de historische demografische ontwikkelingen van Maastricht een opvallende stagnatie laten zien, zelfs na de komst van de universiteit in de jaren 70.

1. Kan uw college bevestigen dat de sociale, ruimtelijke en leefbaarheidseffecten van alternatieve bevolkingsgroei-scenario's, zoals een scenario met minder groei, niet systematisch zijn onderzocht, noch in de *Omgevingsvisie*, noch in de omgevingseffectrapportage? Indien deze conclusie correct is, hoe verantwoordt het college dat deze effecten niet inzichtelijk zijn gemaakt, terwijl de *Omgevingsvisie* ingrijpende gevolgen heeft voor verdichting, leefdruk, betaalbaarheid van wonen en de beschikbaarheid van groen en voorzieningen, en terwijl de gemeenteraad op basis van deze visie wordt gevraagd een kaderstellend besluit te nemen voor de komende decennia?
2. Kan uw college tevens bevestigen dat bij het opstellen van de *Omgevingsvisie* bewust is gekozen voor één dominante bevolkingsgroeirichting, zonder dat alternatieve scenario's zoals lagere groei, stagnatie of een kwaliteitsgericht ontwikkelpad met minder woningbouw gelijkwaardig zijn uitgewerkt en expliciet ter besluitvorming aan de gemeenteraad zijn voorgelegd? Zo ja, kan het college toelichten waarom deze fundamentele politieke keuze niet als zodanig aan de raad is gepresenteerd, maar in de *Omgevingsvisie* is neergezet als een min of meer vanzelfsprekend en noodzakelijk uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling van Maastricht?
3. Uw college stelt in de *Omgevingsvisie* dat wordt gewerkt met een adaptieve en flexibele benadering. Kan het college concreet aangeven in hoeverre deze adaptiviteit daadwerkelijk ruimte laat om de gekozen groeirichting te herzien indien de bevolkingsgroei lager uitvalt dan nu wordt verondersteld? En kan uw college daarbij expliciet aangeven welke onderdelen van de woningbouwopgave, verdichtingsstrategie en ruimtelijke programmering feitelijk vastliggen en welke onderdelen nog substantieel kunnen worden teruggeschoefd of heroverwogen zonder dat de *Omgevingsvisie* zelf moet worden aangepast, en hoe deze beleidsruimte zich verhoudt tot de stelling dat de visie adaptief is?
4. Aangezien de gekozen groeirichting rechtstreeks doorwerkt in omgevingsprogramma's, het omgevingsplan en in vergunningverlening, hoe voorkomt het college dat de gemeenteraad in latere fases van besluitvorming feitelijk wordt geconfronteerd met voldongen feiten, waarbij inhoudelijke bijsturing wordt bemoeilijkt met het argument dat de koers al in de *Omgevingsvisie* is vastgelegd?
5. Is uw college bereid om bij de eerstvolgende programmatische uitwerking of evaluatie alsnog expliciet meerdere bevolkingsgroei-scenario's, inclusief hun ruimtelijke en sociale consequenties, aan de raad voor te leggen, zodat de raad alsnog een bewuste politieke

keuze kan maken over de gewenste omvang en richting van de stedelijke groei? Zo nee, waarom acht het college het aanvaardbaar dat deze keuze impliciet en zonder expliciete scenario-afweging is gemaakt?

In de *Omgevingsvisie* wordt het aantrekken en behouden van inwoners tussen de 25 en 45 jaar gepresenteerd als een belangrijke pijler onder de toekomstige ontwikkeling van de stad. Deze leeftijdsgroep wordt daarbij nadrukkelijk gekoppeld aan economische vitaliteit, stedelijke dynamiek en het draagvlak voor voorzieningen. De SP maakt zich zorgen over het feit dat deze strategie vooral gebaseerd lijkt op het creëren van aantrekkelijkheid voor een specifieke, relatief kansrijke groep, terwijl betaalbaarheid, woonzekerheid en sociale binding voor een bredere groep 25–45-jarigen onderbelicht blijven.

6. Kan uw college toelichten welk profiel van inwoners tussen de 25 en 45 jaar precies wordt bedoeld in de *Omgevingsvisie*? Gaat het hierbij om alle Maastrichtenaren (en natuurlijk niet-Maastrichtenaren) in deze leeftijdsgroep, of richt het beleid zich in de praktijk vooral op hoger opgeleide kenniswerkers, campusmedewerkers en mensen met een bovengemiddeld inkomen?
7. In de *Omgevingsvisie* wordt een sterke relatie gelegd tussen het aantrekken van 25–45-jarigen en de (door)ontwikkeling van de Brightlands Health Campus, de universiteit en de kenniseconomie. Kan het college uitleggen hoe mensen in deze leeftijdsgroep die niet in deze sectoren werken – bijvoorbeeld in de zorg, het onderwijs, de techniek, de maakindustrie, de horeca of de logistiek – concreet worden meegenomen in deze strategie, en wat hun rol in de toekomst van Maastricht is?
8. Het college benadrukt dat een compact, levendig en aantrekkelijk stedelijk woonmilieu noodzakelijk is om de betreffende leeftijdsgroep aan Maastricht te binden. Kan uw college uitleggen waarom betaalbaarheid, woonzekerheid en langdurige beschikbaarheid van huurwoningen daarbij niet als even zwaarwegende randvoorwaarden worden benoemd, terwijl juist deze factoren voor veel 25 tot 45-jarigen doorslaggevend zijn om zich langdurig aan een stad te kunnen en willen binden?
9. Deelt het college de analyse dat van de SP een strategie die vooral inzet op aantrekkelijkheid en kwaliteit het risico met zich meebrengt dat de stad duurder wordt en dat juist mensen met een lager of middeninkomen binnen de doelgroep 25–45 jaar worden verdrongen? Zo ja, welke concrete maatregelen worden genomen om te voorkomen dat het behouden van de ene groep leidt tot het wegdrukken van een andere? Zo nee, waarom deelt u die analyse niet?
10. Kan uw college toelichten hoe binnenstedelijke verdichting, die mede wordt ingezet om 25–45-jarigen aan te trekken, zich verhoudt tot de leefbaarheid voor bestaande bewoners in deze leeftijdsgroep, met name in wijken waar nu al sprake is van hoge woonlasten, weinig groen en toenemende hittestress?
11. In hoeverre wordt bij het beleid voor deze doelgroep rekening gehouden met verschillende levensfasen binnen de groep van 25 tot 45 jaar, zoals starters, jonge gezinnen en alleenstaanden? Kan het college aangeven hoe wordt voorkomen dat Maastricht vooral aantrekkelijk blijft voor tijdelijke bewoners in een bepaalde levensfase, maar minder voor mensen die hier duurzaam een toekomst willen opbouwen en eventueel een gezin willen stichten?

12. Is het college bereid te erkennen dat het aantrekken en behouden van inwoners tussen de 25 en 45 jaar niet alleen een kwestie is van economische concurrentiekracht en stedelijke aantrekkelijkheid, maar ook van sociale zekerheid, betaalbaar wonen en binding met bestaande wijken? Zo ja, hoe gaat het college deze aspecten explicieter en concreter verankeren in de verdere uitwerking en/of herziening van de *Omgevingsvisie*?

In de *Omgevingsvisie* wordt sterk ingezet op binnenstedelijke verdichting, om zo de (kwetsbare) buitengebieden rondom Maastricht te beschermen en te behouden. Tegelijkertijd nemen hittestress, zomerse oververhitting en gezondheidsklachten in de stad aantoonbaar toe, met name in compacte, stenige wijken waar veel mensen in kleinere woningen wonen en weinig toegang hebben tot groen of koelte. De SP vreest dat verdichting zonder harde klimaat- en leefbaarheidsnormen vooral de lasten neerlegt bij bewoners die het minst kunnen uitwijken of aanpassen.

13. Kan uw college bevestigen dat binnenstedelijke verdichting in Maastricht in de *Omgevingsvisie* wordt gepresenteerd als de voorkeursstrategie voor woningbouw, ook in wijken die nu al kampen met hittestress, weinig groen en een hoge leefdruk? Zo ja, kan het college uitleggen waarom juist in deze kwetsbare wijken verdere verdichting verantwoord wordt geacht zonder dat eerst harde normen voor hitte en koelte zijn vastgelegd?
14. In de *Omgevingsvisie* wordt gesproken over klimaatadaptatie en vergroening, maar tegelijkertijd bevat de visie geen concrete normen voor maximale hittestress, minimale schaduw, of vereiste koelteplekken per wijk of per woning. Kan het college uitleggen waarom ervoor is gekozen deze essentiële gezondheidsaspecten niet normatief vast te leggen, maar over te laten aan latere projectafwegingen?
15. Kan uw college schetsen hoe bij nieuwe verdichtingsprojecten wordt voorkomen dat bewoners in bestaande én nieuwe woningen structureel worden blootgesteld aan hogere binnentemperaturen, slechtere nachtrust en verhoogde gezondheidsrisico's tijdens hittegolven, met name ouderen, chronisch zieken en gezinnen met jonge kinderen?
16. Deelt het college de opvatting van de SP dat hittestress geen neutraal klimaatvraagstuk is, maar een sociaal vraagstuk dat vooral mensen raakt met kleinere woningen, lagere inkomens en minder mogelijkheden om zelf maatregelen te treffen? Zo ja, waarom worden juist voor deze groepen en wijken geen extra beschermende randvoorwaarden gesteld bij verdichting? Zo nee, waarom deelt u die analyse niet?
17. Kan uw college concreet aangeven op welke momenten en op welk niveau wordt besloten dat extra woningbouw op een specifieke locatie niet doorgaat omdat de effecten op hittestress, leefbaarheid en gezondheid te groot zijn? Kan het college daarbij ook aangeven wie deze afweging maakt en hoe de gemeenteraad daar zeggenschap over heeft?
18. In hoeverre wordt bij binnenstedelijke verdichting rekening gehouden met cumulatieve effecten, zoals meerdere bouwprojecten in dezelfde wijk die samen leiden tot minder groen, meer verharding en hogere temperaturen? Kan het college toelichten hoe deze cumulatieve effecten worden gemeten en meegewogen, en of hier grenzen aan zijn gesteld?
19. Is het college bereid om bij verdere uitwerkingen en/of herzieningen van de *Omgevingsvisie* en/of in het *Omgevingsplan* expliciete randvoorwaarden op te nemen die vastleggen dat verdichting nooit mag leiden tot een verslechtering van hittestress en leefbaarheid op

wijkniveau, en dat extra woningen alleen zijn toegestaan wanneer aantoonbaar extra koelte, groen en schaduw worden gerealiseerd? Zo nee, waarom niet?

In hoofdstuk 4 van de *Omgevingsvisie* presenteert het college vijf bewegingen die richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van de stad. Deze bewegingen worden neergezet als samenhangend en positief, maar blijven op veel punten abstract en richtinggevend, terwijl zij in de praktijk grote gevolgen hebben voor wonen, werken, leefbaarheid en zeggenschap in wijken. Onze fractie wil voorafgaand aan de besluitvorming graag scherp krijgen hoe deze bewegingen uitwerken voor bestaande bewoners, met name voor mensen met lagere en middeninkomens, en hoe wordt voorkomen dat sociale doelen ondersneeuwen door de grootse economische en ruimtelijke ambities.

20. Kan uw college toelichten wat in hoofdstuk 4 concreet wordt bedoeld met een 'solidaire mix' van woon- en leefvormen en hoe dit begrip wordt getoetst in de praktijk? En kan u tevens aangeven hoe wordt voorkomen dat deze term vooral wordt gebruikt om verdichting en herontwikkeling te legitimeren, terwijl bestaande bewoners te maken krijgen met hogere woonlasten, verdringing en toenemende leefdruk?
21. In hoofdstuk 4 wordt de combinatie van gezondheid, groen en klimaatadaptatie als belangrijke beweging genoemd, maar worden geen harde ondergrenzen vastgelegd. Kan uw college nader toelichten waarom ervoor gekozen is om gezondheid en hittestress niet normatief te borgen, terwijl deze factoren direct samenhangen met ruimtelijke keuzes zoals verdichting, functiemenging en bouwhoogtes?
22. Deelt het college de opvatting dat gezondheid en klimaatadaptatie vooral van belang zijn voor mensen die minder mogelijkheden hebben om zich aan te passen aan hitte, zoals ouderen, mensen met chronische aandoeningen en bewoners van kleinere huurwoningen? Zo ja, hoe worden deze groepen expliciet beschermd binnen de vijf bewegingen, en niet pas in latere uitvoeringsprogramma's?
23. In hoofdstuk 4 wordt eveneens sterk ingezet op economische dynamiek, kennisontwikkeling en stedelijke aantrekkelijkheid. Kan uw college toelichten hoe binnen deze beweging wordt voorkomen dat economische belangen, zoals campusontwikkeling en hoogwaardige bedrijvigheid, structureel zwaarder wegen dan betaalbaar wonen, ruimte voor lokale bedrijvigheid en leefbaarheid in omliggende wijken?
24. Kan uw college schetsen hoe mensen die werken buiten de kennis- en campuseconomie – bijvoorbeeld in zorg, onderwijs, techniek, logistiek en dienstverlening – concreet profiteren van deze beweging, en hoe wordt voorkomen dat zij wel de structurele lasten dragen van groei, maar niet voldoende delen in de baten?
25. In hoofdstuk vier worden duurzame mobiliteit, autoluwheid en bereikbaarheid benadrukt, hetgeen onze fractie een aan te moedigen ontwikkeling vindt. Kan het college uitleggen hoe binnen deze beweging rekening wordt gehouden met bewoners die afhankelijk zijn van de auto vanwege werk, zorg of mantelzorg, en hoe wordt voorkomen dat mobiliteitsbeleid vooral voordelen oplevert voor hoger opgeleide, mobiele groepen? Kortom, hoe wordt binnen de beweging 'de bereikbare en duurzame' geborgd dat maatregelen zoals parkeren op afstand, autoluwe zones en herinrichting van straten niet leiden tot verdere ongelijkheid tussen wijken of tot extra kosten voor mensen met lagere inkomens?

26. De vijf bewegingen uit hoofdstuk 4 worden gepresenteerd als samenhangend en elkaar versterkend. Kan het college toelichten hoe wordt omgegaan met situaties waarin deze bewegingen met elkaar botsen, bijvoorbeeld wanneer economische dynamiek en verdichting ten koste dreigen te gaan van gezondheid, betaalbaarheid of sociale samenhang, en wie die afweging maakt en wat de rol van de gemeenteraad daarin is?
27. Is het college met de SP van mening dat deze vijf bewegingen geen neutrale beleidskeuzes zijn, maar politieke keuzes met winnaars en verliezers? Zo ja, kan het college aangeven hoe deze keuzes transparant worden gemaakt en hoe bewoners en de raad daadwerkelijk invloed houden wanneer blijkt dat de bewegingen in de praktijk leiden tot sociale ongelijkheid of verlies aan leefbaarheid? Zo nee, waarom deelt u die opvatting niet?

In hoofdstuk 5 van de *Omgevingsvisie* worden de ambities van de visie naar tien ruimtelijke thema's vertaald. Deze thematische uitwerking vormt in de praktijk het brugstuk tussen abstracte beleidsdoelen en concrete ruimtelijke keuzes die direct ingrijpen in het dagelijks leven van bewoners. De fractie van de SP wil middels de navolgende vragen voornamelijk helder krijgen hoe deze thema's uitwerken voor betaalbaarheid, leefbaarheid, gezondheid en zeggenschap, en hoe wordt voorkomen dat sociale doelen ondersneeuwen in economische, technische of marktgedreven afwegingen.

28. Binnen het thema *Wonen* wordt sterk ingezet op binnenstedelijke verdichting en stedelijke woonmilieus om de woningbouwopgave te realiseren. Kan uw college uitvoerig toelichten hoe binnen deze benadering wordt voorkomen dat de woonlasten voor huurders, inwoners met lagere inkomens, en de middeninkomens verder stijgen, terwijl juist deze groepen nu al moeite hebben om in Maastricht te blijven wonen? En kan het college daarbij concreet aangeven welke ruimtelijke keuzes expliciet zijn gemaakt om betaalbaarheid te beschermen, en waarom deze keuzes niet als harde randvoorwaarden in de *Omgevingsvisie* zelf zijn vastgelegd?
29. In de *Omgevingsvisie* wordt gesproken over 'betaalbaar wonen', maar de feitelijke borging hiervan wordt grotendeels overgelaten aan latere programma's en het omgevingsplan. Kan het college uitleggen waarom het noodzakelijk werd geacht om woningbouwlocaties, verdichtingsgebieden en stedelijke ontwikkelzones wél richtinggevend vast te leggen, maar betaalbaarheid en woonzekerheid niet op hetzelfde normatieve niveau te plaatsen? En op welke wijze acht het college deze keuze in lijn met de kaderstellende rol van de gemeenteraad?
30. Kan uw college nader toelichten hoe binnen het thema *Wonen* voorkomen wordt dat toekomstige woningbouw vooral wordt afgestemd op marktvraag en investeringslogica, bijvoorbeeld door de bouw van kleinere, duurdere stedelijke appartementen, terwijl de volkshuisvestelijke nood zich juist bevindt bij sociale huur, middenhuur en *daadwerkelijk* betaalbare gezinswoningen?
31. Binnen het thema *Economie en werken* wordt ingezet op een dynamische en innovatieve stedelijke economie. Kan het college toelichten hoe binnen deze ruimtelijke vertaling structureel ruimte wordt geborgd voor betaalbare bedrijfsruimte voor lokale ondernemers, ambachtelijke bedrijven en dienstverlenende beroepen, die essentieel zijn voor het functioneren van de stad maar niet kunnen concurreren met hogere grondopbrengsten van woningbouw of kantoren?

32. Kan het college uitvoerig ingaan op de vraag hoe wordt voorkomen dat economische groei binnen dit thema vooral ten goede komt aan kennisintensieve en campusgebonden sectoren, terwijl werkenden in andere sectoren – zoals zorg, onderwijs, techniek, schoonmaak, horeca en logistiek – wel geconfronteerd worden met stijgende woonlasten, langere reistijden en toenemende leefdruk in hun wijken?
33. Welke concrete ruimtelijke instrumenten worden binnen dit thema ingezet om verdringing van kleinschalige bedrijvigheid door woningbouw, functiemenging of commerciële ontwikkelingen tegen te gaan, en hoe wordt daarbij gewaarborgd dat deze bedrijven niet slechts tijdelijk worden verplaatst maar duurzaam onderdeel blijven van de stad?
34. Binnen het thema *Ontmoeten* wordt gesproken over levendige wijken en ruimte voor ontmoeting. Kan het college toelichten hoe wordt geborgd dat deze ontmoetingsplekken daadwerkelijk toegankelijk blijven voor bestaande bewoners, en niet vooral worden ingericht voor nieuwe doelgroepen, bezoekers of commerciële functies die minder bijdragen aan sociale samenhang?
35. Hoe wordt binnen dit thema voorkomen dat functiemenging en verdichting leiden tot het verdwijnen van informele ontmoetingsplekken, doordat huren stijgen of ruimtes worden omgezet naar commerciële functies? Welke rol speelt de gemeente hierin, en waar kan de gemeenteraad bijsturen, indien gewenst?
36. Binnen het thema *Cultuur en erfgoed* wordt erfgoed gepositioneerd als drager van de identiteit en aantrekkelijkheid van onze stad. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat erfgoed vooral wordt ingezet als instrument voor toerisme en stedelijke marketing, terwijl bewoners in historische wijken geconfronteerd worden met toenemende druk, hogere huren en verlies aan leefbaarheid?
37. Kan uw college aangeven hoe binnen dit thema expliciet ruimte wordt geborgd voor betaalbare culturele initiatieven, lokale makers en niet-commerciële cultuur, en waarom deze borging niet sterker is verankerd in de *Omgevingsvisie* zelf?
38. Hoe worden bewoners van historische wijken betrokken bij ruimtelijke keuzes rond erfgoed, functiemenging en toeristische ontwikkeling, en hoe wordt voorkomen dat hun belangen structureel ondergeschikt raken aan economische exploitatie van de stad?
39. In het deel over het thema *Water en bodem* wordt gesteld dat deze sturend moeten zijn voor ruimtelijke keuzes. Kan het college uitvoerig toelichten waarom dit principe niet is vertaald naar concrete uitsluitingscriteria voor woningbouw en verdichting op kwetsbare locaties, en hoe wordt voorkomen dat dit uitgangspunt in de praktijk ondergeschikt raakt aan bouwambities?
40. Kan uw college schetsen hoe wordt voorkomen dat water- en bodemproblemen bij nieuwe ontwikkelingen worden doorgeschoven naar technische oplossingen achteraf, zoals dure constructies of beheermaatregelen, waarvan de kosten en risico's uiteindelijk bij bewoners en de publieke sector terechtkomen?
41. Welke expliciete rol heeft de gemeenteraad volgens uw college wanneer water- en bodembelangen botsen met woningbouw- of ontwikkelambities, en hoe wordt geborgd dat

deze afweging niet uitsluitend op ambtelijk of college-niveau plaatsvindt?

42. Binnen het thema *Groen en biodiversiteit* wordt vergroening zeer belangrijk geacht, maar blijft onduidelijk hoe dit wordt afgedwongen. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat groen bij binnenstedelijke verdichting een sluitpost wordt, zeker in wijken waar de ruimte schaars is en de grondwaarde hoog?
43. Kan het college concreet aangeven welke garanties er zijn dat de toevoeging van woningen ook daadwerkelijk leidt tot aantoonbare verbetering van groen, schaduw en koelte, in plaats van minimale compensatie of verplaatsing van groen naar andere locaties, zoals de te ontwikkelen zoom rondom de stad?
44. Binnen het thema *Energie en duurzaamheid* wordt ingezet op warmtenetten en duurzame opwek. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat de financiële risico's en hogere lasten van deze transitie onevenredig terechtkomen bij huurders en mensen met lage inkomens, die doorgaans weinig invloed hebben op investeringsbeslissingen, zoals we in andere [gemeenten](#) (o.a. Amsterdam en Rotterdam) reeds hebben aanschouwd?
45. Meer algemeen: hoe wordt ruimtelijk geborgd dat energie-infrastructuur, zoals warmtenetten, verdeelstations en opwek, niet leidt tot verlies aan leefkwaliteit, extra overlast of stijgende woonlasten in bepaalde wijken, en waarom is woonlastenneutraliteit niet expliciet als leidend uitgangspunt vastgelegd in de *Omgevingsvisie*, terwijl dit essentieel is om draagvlak voor de energietransitie te behouden?
46. Ten aanzien van het thema *Leefkwaliteit en gezondheid*: kan uw college aangeven hoe gezondheid in de praktijk een leidend criterium wordt bij ruimtelijke afwegingen, en niet slechts één van de belangen die achteraf worden meegewogen?
47. Binnen het thema *Zorgvuldige verdichting* wordt verhandeld over kwaliteit en maatwerk. Kan het college toelichten wat 'zorgvuldig' concreet betekent wanneer belangen botsen, bijvoorbeeld tussen extra woningen en behoud van groen, leefbaarheid of betaalbaarheid, en wie in dergelijke situaties uiteindelijk de uitkomst van deze afwegingen bepaalt, welke rol heeft de gemeenteraad daarin, en hoe wordt voorkomen dat deze keuzes feitelijk worden gemaakt op projectniveau buiten democratische controle?
48. Ter afsluiting van de vragen over dit hoofdstuk, en meer overkoepelend: welke concrete mogelijkheden heeft de gemeenteraad om tijdig bij te sturen wanneer blijkt dat de ruimtelijke vertaling van meerdere thema's leidt tot toenemende sociale ongelijkheid of verlies aan leefkwaliteit?

In het zesde hoofdstuk van de *Omgevingsvisie* wordt het zogenoemde 'ruimtelijk skelet' van de stad beschreven: de hoofdstructuur van gebieden, assen en knooppunten waarlangs groei, verdichting, mobiliteit en voorzieningen worden gestuurd. Deze ruimtelijke keuzes hebben grote gevolgen voor afzonderlijke wijken en hun bewoners, en de SP zou graag nader uiteengezet zien hoe deze keuzes uitwerken voor leefbaarheid, betaalbaarheid, gezondheid en zeggenschap, en hoe wordt voorkomen dat sommige wijken structureel meer lasten dragen dan andere.

49. Maastricht-West wordt in het ruimtelijk skelet aangemerkt als gebied waar verdichting, herstructurering en functieverandering mogelijk zijn. Kan het college uitvoerig toelichten waarom juist deze wijken, waar relatief veel mensen met lagere inkomens wonen en waar

de leefdruk al hoog is, opnieuw een belangrijke rol krijgen in het opvangen van stedelijke opgaven?

50. Hoe wordt binnen Maastricht-West voorkomen dat verdichting leidt tot verdere verslechtering van leefbaarheid, bijvoorbeeld door verlies van groen, toename van hittestress, parkeerdruk en geluidsoverlast, terwijl deze wijken nu al kwetsbaar zijn op deze punten?
51. Hoe wordt geborgd dat investeringen in Maastricht-West daadwerkelijk ten goede komen aan huidige bewoners, en niet vooral leiden tot woningbouw en voorzieningen voor nieuwe doelgroepen, terwijl bestaande bewoners te maken krijgen met hogere woonlasten en verdringing?
52. In het ruimtelijk skelet wordt stadsdeel Oost nadrukkelijk gekoppeld aan de Health Campus, onderwijs, zorg en kennisontwikkeling. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat deze focus leidt tot een eenzijdige ontwikkeling waarbij omliggende woonwijken vooral de lasten dragen van groei, zoals verkeersdruk, parkeerproblemen en stijgende woningprijzen?
53. Hoe wordt binnen de wijken en buurten van Maastricht-Oost geborgd dat betaalbaar wonen behouden blijft voor mensen die werken in zorg, onderwijs en andere publieke sectoren, en hoe wordt voorkomen dat zij door campusontwikkeling en stedelijke dynamiek uit hun eigen wijk worden verdrongen?
54. De binnenstad, Wyck en Céramique worden in het ruimtelijk skelet gepositioneerd als kerngebieden voor verdichting en functiemenging. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat (met name *betaalbaar*) wonen verder wordt verdrongen door toerisme, commerciële functies en kantoren, en hoe de belangen van vaste bewoners worden beschermd?
55. Maastricht-Noord krijgt in het ruimtelijk skelet een belangrijke rol op het gebied van economie en infrastructuur. Kan het college toelichten hoe wordt voorkomen dat bewoners in aangrenzende wijken structureel worden geconfronteerd met milieudruk, verkeersoverlast en onzekerheid over de toekomst van hun woonomgeving?
56. Hoe wordt in Maastricht-Noord de balans bewaakt tussen economische functies en een gezonde leefomgeving, en welke mogelijkheden heeft de raad om in te grijpen wanneer deze balans doorslaat ten nadele van bewoners?
57. Kan uw college toelichten waarom Maastricht-Zuid en Maastricht Zuid-West in het ruimtelijk skelet van de *Omgevingsvisie* grotendeels worden ontzien van verdichting en toevoeging van nieuwe woningtypen, terwijl in andere delen van de stad verdichting als noodzakelijk en onvermijdelijk wordt gepresenteerd?
58. Hoe verhoudt deze keuze zich volgens uw college tot het eerder beschreven uitgangspunt van een solidaire stad/een 'solidaire mix', wanneer juist wijken met hoge inkomens, ruime kavels, lage bebouwingsdichtheid en hoge woningwaarden nauwelijks bijdragen aan het realiseren van sociale en betaalbare woningbouw?
59. Deelt het college de opvatting van de SP dat solidariteit tussen wijken niet alleen betekent dat kwetsbare wijken gemengd en verdicht moeten worden, maar ook dat welvarende

wijken naar draagkracht een bijdrage leveren aan stedelijke opgaven zoals woningnood en doorstroming? Zo ja, waarom komt dit principe niet expliciet tot uitdrukking in de ruimtelijke keuzes voor Maastricht-Zuid en Maastricht Zuid-West? Zo nee, waarom niet?

60. Kan uw college aangeven of in de voorbereidingsfase van de *Omgevingsvisie* expliciet is onderzocht welke mogelijkheden er in Maastricht-Zuid en Maastricht Zuid-West bestaan voor kleinschalige, zorgvuldig ingepaste verdichting, zoals woningsplitsing, inbreiding of de toevoeging van kleinere en betaalbare woningtypen? Zo ja, wat zijn de uitkomsten van die verkenning geweest? Zo nee, waarom heeft deze verkenning niet plaatsgevonden?
61. Hoe voorkomt uw college dat de *Omgevingsvisie* bestaande sociaaleconomische scheidslijnen in Maastricht bestendigt of versterkt, doordat verdichting, functiemenging en sociale opgaven vooral worden geconcentreerd in wijken met lagere inkomens en minder politieke weerbaarheid?
62. Deelt het college de zorg van de SP dat landschappelijke en ruimtelijke argumenten in Maastricht Zuid-West selectief worden ingezet om bestaande privileges te behouden en te bestendigen, terwijl in andere wijken leefbaarheid, groen en sociale samenhang onder druk mogen komen te staan ten gunste van stedelijke groei? Zo nee, waarom niet?
63. Kan het college aangeven welke concrete bijdrage Maastricht-Zuid en Maastricht Zuid-West volgens het college leveren aan de stedelijke woning- en solidariteitsopgaven, en hoe deze bijdrage wordt gemonitord en beoordeeld?

In hoofdstuk 8 van de *Omgevingsvisie* staat centraal hoe de visie wordt uitgevoerd, gemonitord en waar nodig bijgesteld. Dit hoofdstuk is voor onze fractie cruciaal, omdat hier wordt bepaald wie in de praktijk beslist, hoe democratische controle wordt vormgegeven en of sociale en publieke belangen daadwerkelijk worden beschermd wanneer ambities botsen met marktwerking, tijdsdruk of financiële haalbaarheid. De navolgende vragen dienen dan ook vooral om helder te krijgen of de huidige versie van de *Omgevingsvisie* voldoende waarborgen bevat voor zeggenschap van de gemeenteraad en bescherming van bewoners, of dat deze verantwoordelijkheid grotendeels verschuift naar het college en de uitvoeringspraktijk.

64. Kan het college toelichten welke onderdelen van de *Omgevingsvisie* daadwerkelijk kaderstellend zijn voor de gemeenteraad, en welke onderdelen in de uitvoering vooral door het college worden ingevuld via programma's, beleidsregels en projectbesluiten, en kan uw college nader toelichten hoe wordt voorkomen dat de raad pas achteraf wordt geïnformeerd over keuzes die feitelijk al zijn gemaakt?
65. In hoofdstuk 8 wordt het adaptieve karakter van de *Omgevingsvisie* continu benadrukt. Kan het college toelichten wie bepaalt wanneer bijsturing nodig is, op basis van welke criteria dit gebeurt, en welke rol de gemeenteraad daarin heeft, en hoe wordt voorkomen dat 'adaptiviteit' vooral betekent dat ambities naar beneden worden bijgesteld wanneer uitvoering lastig of duur wordt?
66. Kan het college aangeven welke concrete indicatoren worden gebruikt om te monitoren of doelen op het gebied van betaalbaar wonen, leefbaarheid, gezondheid en sociale rechtvaardigheid daadwerkelijk worden gehaald, en toelichten waarom deze indicatoren niet expliciet normatief vastgelegd zijn in de *Omgevingsvisie* zelf?

67. Hoe wordt volgens uw college geborgd dat de negatieve effecten van uitvoering, zoals verdringing, toename van woonlasten, verlies van groen of verslechtering van leefbaarheid, tijdig worden gesignaleerd en daadwerkelijk leiden tot beleidsaanpassing, in plaats van alleen tot rapportages achteraf?
68. In hoofdstuk 8 wordt gesteld dat samenwerking met marktpartijen, instellingen en andere overheden essentieel is voor uitvoering. Kan uw college uiteenzetten hoe wordt voorkomen dat deze samenwerkingen leiden tot een verschuiving van zeggenschap richting private partijen, waarbij publieke doelen zoals betaalbaarheid en leefkwaliteit ondergeschikt raken aan financiële haalbaarheid?
69. Hoe wordt volgens uw college binnen de uitvoeringspraktijk geborgd dat participatie van bewoners meer is dan een formele stap, en daadwerkelijk invloed heeft op keuzes die al dan niet binnen de kaders van de *Omgevingsvisie* worden gemaakt, en kan het college aangeven welke rechten bewoners hebben wanneer zij structureel negatieve effecten ervaren van projecten die in lijn met deze nogal abstracte *Omgevingsvisie* worden uitgevoerd?
70. De *Omgevingsvisie* loopt tot 2040, maar hoofdstuk 8 voorziet slechts beperkt in vaste herijkingsmomenten. Kan het college aangeven waarom niet is gekozen voor verplichte, periodieke herijking van de visie door de gemeenteraad, en hoe wordt voorkomen dat de raad langdurig vastzit aan keuzes die in de praktijk nadelig uitpakken?

In hoofdstuk 9 van de gereviseerde *Omgevingsvisie* wordt beschreven de Omgevingseffectrapportage (OER) en het [advies](#) van de Commissie MER zijn verwerkt. De Commissie MER heeft daarbij expliciet aangegeven dat essentiële informatie ontbreekt om een goed onderbouwd besluit te kunnen nemen en geadviseerd deze informatie vóór vaststelling aan te vullen. Onze fractie maakt zich zorgen over het feit dat dit advies slechts gedeeltelijk is overgenomen en dat de gemeenteraad wordt gevraagd in te stemmen met een visie waarvan de risico's voor leefomgeving, gezondheid en sociale rechtvaardigheid niet volledig in beeld zijn gebracht. Om deze reden, hebben wij ten aanzien van dit (deel)onderwerp de volgende vragen voor uw college:

71. Kan het college (nogmaals) bevestigen dat de Commissie MER expliciet heeft geadviseerd om het OER vóór vaststelling aan te vullen met essentiële informatie over onder andere gezondheid, water, bodem, cumulatieve effecten en alternatieve ontwikkelrichtingen, en kan het college bevestigen dat in de gemeentelijke reactie is besloten grote delen van deze aanvulling niet vóór vaststelling te doen, maar door te schuiven naar uitvoering en monitoring? Zo ja, acht het college dit in lijn met het zorgvuldigheidsadvies van de Commissie MER? Zo ja, waarom?
72. De Commissie MER adviseert expliciet om alternatieven te onderzoeken die wezenlijk verschillen, waaronder een scenario met minder groei of stagnatie, omdat deze tot andere ruimtelijke en milieugevolgen kunnen leiden. In de [verdiepende reactie](#) stelt het college dat een dergelijk scenario niet nodig is, omdat de *Omgevingsvisie* adaptief is en bijsturing later mogelijk blijft. Kan het college toelichten waarom het bewust afwijkt van het MER-advies om deze alternatieven vooraf inzichtelijk te maken, en hoe de gemeenteraad een volwaardige afweging kan maken als de effecten van minder groei expliciet buiten beeld zijn gelaten?
73. De Commissie MER constateert dat de huidige beschrijving van de leefomgeving onvolledig is, onder andere op het gebied van hittestress, geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid. In de verdiepende reactie erkent het college dat deze informatie niet overal volledig is, maar stelt dat dit passend is bij het abstractieniveau van een *Omgevingsvisie*. Kan het college

uitleggen waarom het verantwoord wordt geacht om een visie vast te stellen terwijl wordt erkend dat essentiële milieu- en gezondheidsinformatie ontbreekt, terwijl de Commissie MER juist stelt dat deze informatie nodig is voor besluitvorming?

74. De Commissie MER adviseert tevens om hittestress en wateroverlast explicieter en locatiegerichter te betrekken bij de afweging van verdichting. In de verdiepende reactie geeft het college aan dat dit vooral op projectniveau verder wordt uitgewerkt. Kan uw college nader toelichten waarom ervoor is gekozen om deze effecten niet vooraf, op visieniveau, inzichtelijk te maken, terwijl juist cumulatie van effecten in kwetsbare wijken volgens de Commissie MER een reëel risico vormt?
75. De Commissie MER stelt dat waterveiligheid, waterkwaliteit en bodem onvoldoende sturend zijn uitgewerkt en adviseert om dit sterker te verankeren. In de verdiepende reactie stelt het college dat water en bodem belangrijke principes zijn, maar dat concrete keuzes later volgen. Kan het college uitleggen hoe water en bodem daadwerkelijk sturend kunnen zijn als er in de *Omgevingsvisie* geen duidelijke uitsluitingscriteria of begrenzingen zijn vastgelegd?
76. De Commissie MER is kritisch over het ontbreken van een serieuze analyse van sociale en sociaaleconomische effecten, zoals verdringing en segregatie, en noemt het opvallend dat het OER zelf concludeert dat hier nauwelijks sturingsmogelijkheden voor zijn. In de verdiepende reactie stelt het college dat deze effecten vooral via ander beleid worden geadresseerd. Kan het college toelichten waarom het ruimtelijk beleid volgens het college geen verantwoordelijkheid draagt voor deze sociale effecten, terwijl de Commissie MER deze juist als essentieel onderdeel van de afweging beschouwt, hetgeen ook kenmerkend zou moeten zijn voor de holistische en integrale doelstellingen van een *Omgevingsvisie*?
77. De Commissie MER adviseert ook om de cumulatieve effecten van meerdere ontwikkelingen in dezelfde wijken inzichtelijk te maken. In de verdiepende reactie geeft het college aan dat dit op het niveau van de *Omgevingsvisie* niet volledig mogelijk is. Kan het college uitleggen hoe de raad kan beoordelen of bepaalde wijken structureel worden overvraagd, als deze cumulatie vooraf niet expliciet in beeld wordt gebracht?
78. De Commissie MER waarschuwt expliciet dat monitoring geen vervanging is voor het vooraf inzichtelijk maken van effecten. In de verdiepende reactie benadrukt het college juist het belang van monitoring en adaptief beleid. Kan het college toelichten waarom het ervoor kiest dit advies slechts gedeeltelijk te volgen, en hoe wordt voorkomen dat negatieve effecten pas zichtbaar worden nadat onomkeerbare keuzes zijn gemaakt?
79. De Commissie MER stelt dat het ontbreken van essentiële informatie kan leiden tot andere keuzes en adviseert deze informatie vóór besluitvorming aan te vullen. In de verdiepende reactie erkent het college dat aanvullende informatie mogelijk tot andere inzichten kan leiden, maar kiest het er toch voor om de visie nu vast te stellen. Kan het college uitleggen waarom het verantwoord wordt geacht deze mogelijke andere keuzes niet eerst expliciet met de raad te bespreken, en nu 'met stoom en kokend water' over te gaan tot vaststelling van deze premature en onvolledige versie van de *Omgevingsvisie*?
80. Kan het college bevestigen dat het op meerdere punten bewust heeft gekozen om aanbevelingen van de Commissie MER niet of slechts gedeeltelijk over te nemen, en erkent het college dat dit politieke keuzes zijn? Kan het college aangeven wie er volgens hem

politiek verantwoordelijk is als later blijkt dat de door de Commissie MER benoemde risico's zich daadwerkelijk voordoen, met name in kwetsbare wijken?

In reactie op het advies van de Commissie MER is in november 2025 alsnog een zogenoemde botsproef opgesteld om te toetsen of de stapeling van ambities en ruimteclaims uit de *Omgevingsvisie* in de praktijk haalbaar is. In deze botsproef wordt geconcludeerd dat de ambities in verschillende gebiedstypen 'haalbaar' zijn, mits randvoorwaarden zoals vergroening, klimaatadaptatie, mobiliteitstransitie en bovenplanse investeringen tijdig worden gerealiseerd. Onze fractie vraagt zich na het lezen van deze botsproef af of deze daadwerkelijk een kritische stresstest is, of vooral een bevestiging achteraf van een reeds gekozen koers, waarbij risico's worden doorgeschoven naar bewoners en toekomstige besluitvorming. Om deze reden, heeft de SP de volgende vragen voor uw college:

81. Kan het college toelichten waarom bij de botsproef uitsluitend is gekozen voor locaties waar al concrete initiatieven of verkenningen bestaan (De Heeg, Pottenberg, Griendkwartier en het Stationskwartier), en waarom geen botsproeven zijn uitgevoerd in gebieden waar verdichting, leefbaarheid en sociale druk het meest met elkaar botsen, zoals wijken met weinig groen, hoge hittestress en een kwetsbare sociaaleconomische positie, en acht het college deze selectie representatief voor de stad als geheel? Zo ja, waarom?
82. Zoals in de inleiding bij dit onderdeel van deze set schriftelijke vragen geschetst, wordt in de botsproef meerdere malen geconcludeerd dat stapeling van ambities 'haalbaar' is, maar tegelijkertijd wordt erkend dat dit alleen geldt wanneer vergroening, klimaatadaptatie en leefkwaliteit daadwerkelijk voorwaardelijk worden gerealiseerd. Kan het college uitleggen wie in de praktijk bepaalt of aan deze voorwaarden is voldaan, op welk moment wordt vastgesteld dat de uitvoering 'te langzaam' gaat, en wat de consequenties zijn als deze voorwaarden niet worden gehaald?
83. Kan het college bevestigen dat in alle vier de botsproeven wordt erkend dat bij financiële druk of tegenvallende haalbaarheid het risico bestaat dat juist wordt bezuinigd op groen, klimaatadaptatie en openbare ruimte? Zo ja, waarom zijn deze elementen dan niet nu al als harde, afdwingbare randvoorwaarden vastgelegd in de *Omgevingsvisie* in plaats van als voornemen of procesafpraak? Zo nee, waarom deelt u die analyse niet?
84. In de botsproef ten aanzien van Pottenberg wordt uitgegaan van grootschalige sloop/nieuwbouw door corporaties, met als resultaat meer woningen en een 'solidaire mix'. Kan het college toelichten hoe in deze botsproef rekening is gehouden met de positie van zittende huurders, zoals tijdelijke huisvesting, terugkeergarantie, huurprijzen na terugkeer en het risico op verdringing? Waarom zijn deze sociale effecten niet expliciet onderdeel van de botsproef?
85. De botsproeven laten zien dat in meerdere gebieden de haalbaarheid van de ambities sterk afhankelijk is van bovenplanse investeringen die niet uit projectontwikkeling kunnen worden betaald en waarvoor subsidies nodig zijn. Kan het college toelichten wat er gebeurt als deze subsidies niet of slechts gedeeltelijk beschikbaar komen? Worden projecten dan uitgesteld, of wordt alsnog ingeleverd op woningkwaliteit, groen, betaalbaarheid of maatschappelijke functies?
86. In zowel het Griendkwartier als het Stationskwartier wordt gesteld dat negatieve effecten op geluid en leefkwaliteit kunnen worden opgelost door stedenbouwkundige opzet, zoals geluidsluwe zijden en hogere bebouwing. Kan het college toelichten waarom deze

ontwerpintenties voldoende worden geacht om te concluderen dat er 'geen knelpunten' zijn, terwijl harde grenswaarden, cumulatie en onzekerheden nauwelijks worden uitgewerkt?

87. De botsproef benoemt expliciet dat verdichting kan botsen met klimaatadaptatie, groen en parkeren, en dat oplossingen afhankelijk zijn van succesvolle mobiliteitstransitie, parkeerregulering en autodelen. Kan het college aangeven wat er gebeurt als deze mobiliteitstransitie in de praktijk minder snel of minder vergaand lukt dan verondersteld? Welke ambities worden dan losgelaten, en wie neemt daarover het besluit?
88. Meer algemeen: kan het college toelichten waarom de botsproef geen scenario's bevat waarin randvoorwaarden niet worden gehaald, bijvoorbeeld wanneer groennormen nog niet zijn vastgesteld, parkeerregulering politiek of maatschappelijk vastloopt, of financiële dekking ontbreekt, en acht uw college een botsproef zonder 'worst case'-scenario's een volwaardige stresstest?
89. De botsproef concludeert dat leefkwaliteit en vergroening voorwaardelijk moeten zijn voor nieuwe ontwikkelingen, maar deze voorwaardelijkheid is op dit moment nog niet juridisch of beleidsmatig vastgelegd. Kan het college uitleggen waarom de raad nu wordt gevraagd in te stemmen met een *Omgevingsvisie* die afhankelijk is van fundamentele voorwaarden die later nog moeten worden ingevuld?
90. Kan het college tot slot toelichten hoe wordt voorkomen dat de botsproef vooral fungeert als legitimering van reeds gewenste ontwikkelrichtingen, in plaats van als instrument om grenzen te stellen aan groei en verdichting wanneer leefkwaliteit, betaalbaarheid en gezondheid onder druk komen te staan?

Hoogachtend,

Stephanie Blom
Raadslid SP